

B10-0149/2024

21.10.2024

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas pagal Darbo tvarkos taisyklių 115 straipsnio 2 ir 3 dalis

dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2024/1822, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų DP915635 arba kurie iš jų sudaryti ar pagaminti
(2024/2839(RSP))

Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas

Atsakingi Parlamento nariai:

Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2024/1822, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų DP915635 arba kurie iš jų sudaryti ar pagaminti (2024/2839(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos įgyvendinimo sprendimą (ES) 2024/1822, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų DP915635 arba kurie iš jų sudaryti ar pagaminti¹,
 - atsižvelgdamas į 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų², ypač į jo 7 straipsnio 3 dalį ir 19 straipsnio 3 dalį,
 - atsižvelgdamas į tai, kad Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 35 straipsnyje nurodytas Augalų, gyvūnų, maisto ir pašarų nuolatinis komitetas per 2024 m. balandžio 26 d. vykusį balsavimą nusprendė nuomonės neteikti, ir į tai, kad apeliacinis komitetas 2024 m. gegužės 29 d. balsavimu taip pat nusprendė nuomonės neteikti,
 - atsižvelgdamas į 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai, 11 straipsnį³,
 - atsižvelgdamas į Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) 2023 m. lapkričio 30 d. priimtą ir 2024 m. sausio 17 d. paskelbtą nuomonę⁴,
 - atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas, kuriomis prieštaraujama leidimui naudoti genetiškai modifikuotus organizmus (GMO)⁵,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 115 straipsnio 2 ir 3 dalis,
 - atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,
- A. kadangi 2020 m. gruodžio 20 d. pagal Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 5 ir 17 straipsnius Belgijoje įsisteigusi bendrovė „Pioneer Overseas Corporation, Inc.“

¹ OL L, 2024/1822, 2024 7 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1822/oj.

² OL L 268, 2003 10 18, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj>.

³ OL L 55, 2011 2 28, p. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>.

⁴ EFSA genetiškai modifikuotų organizmų specialistų grupės mokslinė nuomonė dėl maiste ir pašaruose naudojamų genetiškai modifikuotų kukurūzų DP915635 pagal Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 (paraiška EFSA-GMO-NL-2020-172.153), EFSA leidinys 2024;22(1):8490, <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8490>.

⁵ Per aštuntąją kadenciją Parlamentas priėmė 36 rezoliucijas, o per devintąją kadenciją – 38 rezoliucijas, kuriose prieštaraujama leidimui naudoti GMO.

Jungtinėse Valstijose įsisteigusios bendrovės „Pioneer Hi-Bred International“ vardu pateikė Nyderlandų nacionalinei kompetentingai institucijai prašymą leisti pateikti rinkai maisto produktus, maisto sudedamąsias dalis ir pašarus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų DP915635 (toliau – genetiškai modifikuoti kukurūzai) arba kurie iš šių kukurūzų sudaryti ar pagaminti (toliau – prašymas); kadangi tas prašymas taip pat apėmė produktų, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų DP915635 arba kurie iš jų sudaryti, pateikimą rinkai siekiant juos naudoti pagal kitą paskirtį nei maistui ar pašarams, išskyrus auginimą;

- B. kadangi 2023 m. lapkričio 30 d. EFSA priėmė palankią nuomonę, kuri paskelbta 2024 m. sausio 17 d.;
- C. kadangi genetiškai modifikuoti kukurūzai turi genų, suteikiančių atsparumą gliufozinatui, ir gamina insekticidinį IPD079Ea toksiną, kilusį iš *Ophioglossum pendulum* rūšies paparčio; kadangi genetinis modifikavimas apėmė daugiapakopį procesą naudojant CRISPR/Cas metodą, kad tikslinėje vietoje būtų sukurtas įterpimo pagrindas (angl. *landing pad*), kur vėliau įterpiamas geno darinys, nulemiantis naują bruožą;

Nepakankamas papildomų herbicidų vertinimas

- D. kadangi Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) Nr. 503/2013⁶ reikalaujama įvertinti, ar numatoma žemės ūkio praktika daro įtaką tiriamų taškų rezultatams; kadangi, kaip nurodyta tame įgyvendinimo reglamente, tai ypač svarbu herbicidams atspariems augalams;
- E. kadangi didžioji dauguma genetiškai modifikuotų kultūrinių augalų buvo genetiškai modifikuoti taip, kad būtų atsparūs vienam ar keliems „papildomiems“ herbicidams, kuriuos galima naudoti auginant genetiškai modifikuotus kultūrinius augalus, jų nesunaikinant, kaip būtų herbicidams neatsparių augalų atveju; kadangi ne vienu tyrimu įrodyta, kad auginant herbicidams atsparius genetiškai modifikuotus kultūrinius augalus dažniau naudojami papildomi herbicidai, labiausiai dėl to, kad atsirado herbicidams atsparių piktžolių⁷;
- F. kadangi herbicidams atsparius genetiškai modifikuotus kultūrinius augalus auginantys ūkininkai įtraukiami į piktžolių valdymo sistemą, kuri labai arba visiškai priklauso nuo herbicidų, ir tai daroma taikant priemonę už genetiškai modifikuotas sėklas, kuri gali būti pateisinama tik tuo atveju, jei tokias sėklas perkantys ūkininkai purškia ir

⁶ 2013 m. balandžio 3 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 503/2013 dėl paraiškų genetiškai modifikuotų maisto produktų ir pašarų leidimams gauti pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 ir iš dalies jį keičiančius Komisijos reglamentą (EB) Nr. 641/2004 ir Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1981/2006 (OL L 157, 2013 6 8, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2013/503/oj).

⁷ Žr., pvz., Schulz, R., Bub, S., Petschick, L. L., Stehle, S., Wolfram, J. (2021) „Applied pesticide toxicity shifts toward plants and invertebrates, even in GM crops“, *Science* 372(6537), p. 81–84, <https://doi.org/10.1126/science.abe1148>; Bonny, S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact“, *Environmental Management*, 2016 m. sausis, 57(1), p. 31–48, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738>; ir Benbrook, C. M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years“, *Environmental Sciences Europe*, 2012 m. rugsėjo 28 d., t. 24(1), <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>.

papildomą herbicidą; kadangi dėl padidėjusios priklausomybės nuo papildomų herbicidų ūkiuose, kuriuose sėjami genetiškai modifikuoti kultūriniai augalai, paspartėja tiems herbicidams atsparių piktžolių atsiradimas ir plitimas, todėl reikia naudoti dar daugiau herbicidų ir taip susidaro užburtas ratas, žinomas kaip „išuktas herbicidų ratas“;

- G. kadangi neigiamas poveikis, kurį lemia pernelyg didelė priklausomybė nuo herbicidų, pasireišk dirvožemio būklės, vandens kokybės ir virš žemės bei po žeme esančios biologinės įvairovės blogėjimu, taip pat turės įtakos žmonėms ir gyvūnams, be kita ko, dėl didesnių herbicidų likučių maiste ir pašaruose;
- H. kadangi gliufozinatas priskiriamas prie toksiškų reprodukcijai medžiagų (1B kategorija), todėl atitinka Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1107/2009 nustatytus paraiškos atmetimo kriterijus⁸; kadangi leidimas Sąjungoje naudoti gliufozinatą baigė galioti 2018 m. liepos 31 d.;
- I. kadangi laikoma, jog herbicidų likučių ir metabolitų, randamų genetiškai modifikuotuose augaluose, vertinimas nėra EFSA genetiškai modifikuotų organizmų specialistų grupės kompetencijos sritis, todėl jis nėra atliekamas vykdant GMO autorizacijos procedūrą;

Neišspręsti su IPD079Ea toksino vertinimu susiję klausimai

- J. kadangi *Ophioglossum pendulum* toksinas (IPD079Ea) nėra Europos floros dalis ir niekada nebuvo įtrauktas į maisto ar pašarų grandinę; kadangi IPD079Ea toksino veikimo būdas yra prastai aprašytas; kadangi valstybės narės pabrėžia, kad norint šį baltymą pradėti naudoti žemės ūkyje ir įtraukti į maisto grandinę, reikėtų daug daugiau duomenų apie toksinų veikimo būdą ir specifiškumą;

Valstybių narių kompetentingų institucijų ir suinteresuotųjų šalių pastabos

- K. kadangi per trijų mėnesių konsultacijų laikotarpį valstybės narės EFSA pateikė daug kritinių pastabų, įskaitant tai, jog negalima teikti nuomonės dėl genetiškai modifikuotų kukurūzų, nes dokumentų rinkinyje yra duomenų, susijusių su Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 503/2013 reikalavimais, spragų, tai, jog reikia toliau tobulinti stebėsenos planą, ir tai, jog EFSA neatsižvelgė į gliufozinato poveikį vartotojų žarnyno mikrobiomai ir dirvožemio mikroflorai, nors akivaizdu, kad tokio pobūdžio poveikis yra daromas;

Vienodų sąlygų pasauliniu mastu užtikrinimas ir Sąjungos tarptautinių įsipareigojimų laikymasis

- L. kadangi strateginio dialogo dėl žemės ūkio ateities ES⁹ išvadose Komisija raginama iš naujo įvertinti savo požiūrį dėl žemės ūkio maisto produktų pateikimo į importo ir eksporto rinką, atsižvelgiant į iššūkius, susijusius su skirtingais Sąjungos ir jos prekybos partnerių standartais; kadangi sąžiningesni prekybos santykiai pasauliniu lygmeniu,

⁸ 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinantis Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (OL L 309, 2009 11 24, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1107/oj>).

⁹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/agriculture-and-green-deal/strategic-dialogue-future-eu-agriculture_lt.

derantys su sveikos aplinkos tikslais, buvo vienas iš pagrindinių ūkininkų reikalavimų per 2023 ir 2024 m. demonstracijas;

- M. kadangi Jungtinių Tautų (JT) specialiojo pranešėjo teisės į maistą klausimais 2017 m. ataskaitoje nustatyta, kad pavojingi pesticidai katastrofiškai veikia visų pirma besivystančių šalių gyventojų sveikatą¹⁰; kadangi JT darnaus vystymosi tikslas (JT DVT) Nr. 3.9 yra iki 2030 m. iš esmės sumažinti mirčių ir ligų, kurias sukelia pavojingos cheminės medžiagos, oro, vandens ir dirvožemio tarša bei užterštumas, skaičių¹¹;
- N. kadangi Kunmingo ir Monrealio pasaulinė biologinės įvairovės strategija (toliau – Kunmingo ir Monrealio strategija), dėl kurios susitarta 2022 m. gruodžio mėn. JT biologinės įvairovės konvencijos (JT BĮK) COP15, apima pasaulinį tikslą iki 2030 m. bent 50 proc. sumažinti pesticidų keliamą riziką¹²;
- O. kadangi Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 nustatyta, kad genetiškai modifikuotas maistas ar pašarai negali turėti neigiamo poveikio žmonių ir gyvūnų sveikatai arba aplinkai, ir reikalaujama, kad Komisija, rengdama sprendimą, atsižvelgtų į visas atitinkamas Sąjungos teisės nuostatas ir kitus su svarstomu klausimu susijusius teisinius veiksniai; kadangi tokie teisiniai veiksniai turėtų apimti Sąjungos įsipareigojimus pagal JT DVT ir JT BĮK;

Priklausomybės nuo importuojamų pašarų mažinimas

- P. kadangi viena iš COVID-19 krizės ir tebesitęsiančio karo Ukrainoje pamokų yra tai, kad Sąjunga turi tapti nepriklausoma nuo tam tikrų ypatingos svarbos medžiagų; kadangi paskirtajam Komisijos nariui Christophe Hansenui skirtame įgaliojama rašte Komisijos pirmininkė Ursula von der Leyen prašo jo ieškoti būdų, kaip sumažinti ypatingos svarbos prekių importą¹³;

Nedemokratiškas sprendimų priėmimas

- Q. kadangi per savo aštuntąją kadenciją Parlamentas priėmė iš viso 36 rezoliucijas, kuriomis nepritarė tam, kad rinkai būtų teikiamas genetiškai modifikuotas maistas ir pašarai (33 rezoliucijos) ir kad Sąjungoje būtų leidžiama auginti GMO (trys rezoliucijos); kadangi per devintąją kadenciją Parlamentas patvirtino 38 prieštaravimus dėl GMO pateikimo rinkai;
- R. kadangi, nepaisydama pačios pripažintų demokratijos trūkumų, to, kad valstybės narės jos nepalaiko, ir Parlamento prieštaravimų, Komisija ir toliau suteikia GMO leidimus;
- S. kadangi nereikia teisės aktų pakeitimų, kad Komisija galėtų nesuteikti GMO leidimų, kai apeliaciniame komitete nėra pritariančios kvalifikuotos valstybių narių balsų daugumos¹⁴;

¹⁰ <https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/ahrc3448-report-special-rapporteur-right-food>.

¹¹ <https://indicators.report/targets/3-9/>.

¹² Žr.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/ip_22_7834.

¹³ https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en

¹⁴ Pagal Reglamento (ES) Nr. 182/2011 6 straipsnio 3 dalį Komisija „gali“, o ne „turi“ suteikti leidimą, jei

- T. kadangi Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 35 straipsnyje nurodytas Augalų, gyvūnų, maisto ir pašarų nuolatinis komitetas per 2024 m. balandžio 26 d. vykusį balsavimą nusprendė nuomonės neteikti, o tai reiškia, kad leidimas kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma patvirtintas nebuvo; kadangi apeliacinis komitetas balsuodamas 2024 m. gegužės 29 d. taip pat nusprendė nuomonės neteikti;
- U. kadangi 2024 m. liepos 2 d. Komisija leido teikti rinkai genetiškai modifikuotus kukurūzus;
1. mano, kad Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2024/1822 viršija Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 numatytus įgyvendinimo įgaliojimus;
 2. mano, kad Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2024/1822 neatitinka Sąjungos teisės, nes jis nesuderinamas su Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 tikslu, pagal kurį, remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 178/2002 nustatytais bendraisiais principais¹⁵, siekiama nustatyti pagrindą, leidžiantį užtikrinti aukštą žmonių gyvybės ir sveikatos, gyvūnų sveikatos ir gerovės, taip pat aplinkos ir vartotojų interesų apsaugos lygį, kalbant apie genetiškai modifikuotą maistą ir pašarus, kartu užtikrinant veiksmingą vidaus rinkos veikimą;
 3. prašo Komisijos panaikinti Įgyvendinimo sprendimą (ES) 2024/1822;
 4. ragina Komisiją, vadovaujantis bendros sveikatos koncepcija, nesuteikti herbicidams atsparių genetiškai modifikuotų kultūrinių augalų leidimo, nes dėl to didėja papildomų herbicidų naudojimas, taigi didėja ir grėsmė biologinei įvairovei, maisto saugai ir darbuotojų sveikatai;
 5. šiuo atžvilgiu pabrėžia, kad leidimas maistui ar pašarams importuoti bet kokius genetiškai modifikuotus augalus, kurie buvo modifikuoti taip, kad taptų atsparūs Sąjungoje uždraustiems herbicidams, pavyzdžiui, gliufozinatui, neatitinka Sąjungos tarptautinių įsipareigojimų pagal, be kita ko, JT DVT ir JT BJK, įskaitant neseniai priimtą Kunmingo ir Monrealio sistemą¹⁶;
 6. tikisi, kad Komisija skubiai įgyvendins savo įsipareigojimą¹⁷ pateikti pasiūlymą, kuriuo būtų užtikrinta, kad Sąjungoje uždraustos pavojingos cheminės medžiagos nebūtų gaminamos eksportui;
 7. palankiai vertina tai, jog Komisija 2020 m. rugsėjo 11 d. laiške Parlamento nariams pagaliau pripažino, kad priimant sprendimus dėl GMO leidimų reikia atsižvelgti į

apeliaciniame komitete nėra pritariančios kvalifikuotos valstybių narių balsų daugumos.

¹⁵ 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002 2 1, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj>).

¹⁶ 2022 m. gruodžio mėn. per JT BJK COP15 buvo susitarta dėl pasaulinės biologinės įvairovės sistemos, į kurią įtrauktas pasaulinis tikslas iki 2030 m. bent 50 proc. sumažinti pesticidų keliamą riziką (žr. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/ip_22_7834).

¹⁷ Kaip nurodyta 2020 m. spalio 14 d. Komisijos komunikato „Cheminių medžiagų strategija tvarumui užtikrinti. Aplinkos be toksinių medžiagų kūrimas“ (COM(2020)0667) priede, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=COM%3A2020%3A667%3AFIN#document2>.

tvarumą¹⁸; vis dėlto reiškia didelį nusivylimą, kad nuo to laiko Komisija ir toliau suteikia leidimus į Sąjungą importuoti GMO, nepaisydama nuolatinių Parlamento prieštaravimų ir to, kad dauguma valstybių narių balsuoja prieš;

8. dar kartą ragina Komisiją atsižvelgti į Sąjungos įsipareigojimus pagal tarptautinius susitarimus, kaip antai Paryžiaus klimato susitarimą ir JT BĮK bei JT DVT; pakartoja savo raginimą prie įgyvendinimo aktų projektų pridėti aiškinamąjį memorandumą, kuriame būtų paaiškinta, kaip tuose aktuose laikomasi žalos nedarymo principo¹⁹;
9. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai bei valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.

¹⁸ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>.

¹⁹ 2020 m. sausio 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos žaliojo kurso (OL C 270, 2021 7 7, p. 2), 102 dalis.